

לפני 25 שנה

"העולם הזה" 826 תאריך: 20.8.53

ואת תהליך העמקת הקרע בין תושבי לבין השליטנות. בין השאר נכתב בה: "הידיעה כי ליד אבירגוש נזרקו רימוני יד על היהודים וכי הממשלה אסרה את בני הכפר, עברה בזעזוע מקאהיר ועד כנרת. בעיני המיליונים היתה זאת ההזדהות: לא יתכנו חיים משותפים של יהודים וערבים. לא יזכון על דגל אחד הצי ספר ובגידור... כתבה נוספת תיארה את עזרת חיליהים הישראלי לנפגעי רעידת האדמה שפקדה את איי יוון. בשער הגיליון: שייך יוסוף אבירגוש.

גיליון "העולם הזה" שראה אור השבוע לפני 25 שנה בדיוק פורסם את השנייה בסדרת הכתבות המדהימה על רעב ותת-תזונה במדינת ישראל. כתבה שהוכתרה בשם "חרפת קוביבה", הציתה את הצד השני של מטבע קליטת העלייה הגדולה במדינה. המדור "קורא יקר" הוקדש לתוצאות תחרות הסיפור הקצר, שנערכה על-ידי מערכת "העולם הזה" והנצחיות הראלד טריבוביץ, הזוכים בתחרות היו עורכו ומייסדו של "העולם הזה", אורי קיסרי, אברהם הרם והמשורר אריה סיוון. בוועדת השפטים ישבו יעקוב בר מלכין, אורי אבנרי ועזרא זוסמן. השבוע לפני 25 שנה המשיכה המערכת לדווח על מסע הספינה "ישראלה" מסביב לעולם. כתבת-השער הוקדשה לשייך יוסוף אבירגוש, שתמך בתקופת המנדט הבריטי בלוחמי חרות ישראל (לח"י) וקשר את גורלו וגורל כפרו במדינת-ישראל. הכתבה תיארה את הלחץ שהפעילה הממשלה על ערביי הכפר,

נספי "השילומים" מחחילים לזרום * חזירה

באוניברסיטת בראילון * גיליון של הפסנתרן

דניאל בארנבוים * "חוק חאכי בלאש" בנוסת

כי לא היתה זו אלא מצלמה, הייך במבור כה: "הייתי בטוח שזו מצלמה, אבל... אתה יודע, אמרו לנו שישנם אנשים כאלה שיכולים לעשות צרות בגלל מה שהגדר מנים שלהם." אנשים כאלה לא נמצאו עד כה.

מוסיקה

הילדים שיחקו

הקהל ניכנס לאולם כשעל שפתיו מרחף חיוך של טובלוב. הוא שמע כי הגדנ"ע הקים לו תזמורת, והתכונן להאזין למעין תזמורת של מכבי-אש או בית-ספר. הוא היה מוכן לסבול שעה-שעתיים של שיער מום, ביודעו שהוא ממלא חובה, בכך שהוא מעודד את הצעירים.

כבר אחרי הדקה הראשונה נעלם הי חיוך הטיפשי מפני המאזינים. כעבור כמה דקות נמתחו שרירי הפנים, כעבור רבע שעה נצצו עיניהם של חובבי המוסיקה. הם גילו סנסציה מוסיקלית. 95 הצעירים שישבו על הבמה, כשבדיהם כינורות מכל הסוגים, גילו למבוגרים עולם חדש. אחרי 21 ימי אימונים בלבד הולידו תזמורת בעלת רמה לאומית, ואולי בינלאומית.

חטיפת הבאס. התזמורת עצמה הי תה פרי דימויו של עקיבא עצמון, קצין גדנ"ע ראשי, בעצמו נגן כינור מילדות. הוא אסף כמה עשרות נערים ונערות, בימי חג הפסח, ובעזרת עמנואל עמירן ערכו חזרות במשך החג באחד ממחנות הגדנ"ע. כשפלטו בתי-הספר את תלמידיהם, לפני כמה שבועות, המשיכו באימון התזמורת. לא היתה זאת מלאכה קלה. לא נמצא מנגן באס. לבסוף נתגלתה צעיר רה גבוהת-קומה, בת 13, בת למישפחה מוסיקלית. אלא שההורים לא הסכימו ש בתם תופיע עם חובבים. האב והאם הובי או לחמנה, שניהם האזינו לחזרה של התזמורת. הבת נשארה במקום.

גם שני המנצחים — איתן לוסטיג וארי-תור גלברון — התייחסו לעבודתם תחיי לה ביולוגיה, כאל שעשוע צדדי, בלתי רציני. אולם הם גרפו בורם הסימפוני. "אנחנו ניצור תזמורת סימפונית אמיתית!" הבטיחו.

מונית במקום גיפ. לבסוף היה הכל מוכן להופעה בפני הקהל. אפילו התלי-בושת — חולצות-סריק צהובות, שאפשר לכבסן בקלות ואין צורך לזהצן — כבר הוזמנו. עקיבא עצמון חיפש מסמר, הוא מצא מסמר קטן, אך חזק מאד.

דניאל בארנבוים הוא בן 10, כוכב הי פסנתר ליד ארגנטינה. הוא כבר הופיע עם התזמורת הפילהרמונית של ואלצבורג וטיפס על כמה אילנות מוסיקליים דו-מים. כשהוזמן בארנבוים על-ידי הגדנ"ע, דחה אביו, שהוא פרופסור לפסנתר, את ההזמנה. הופעת בנו בלהקת-תלמידים לא מצאה תן בעיניו.

שוב הופעלה הטכניקה הבדוקה: האב הובא למחנה. הוא שמע חזרה, ושלה את

ליד שער הנמל ובעשרות נקודות אס-טרטגיות אחרות, פיהקו שוטרים חמושים מרוב שיעמום. על הסחורה שנפרקה ביום הראשון לא נראה כל סימן של מוצא גרי מני. לוחות העץ, חביות הכימיקלים ושאר הארגונים האחרים היו מסומנים: תוצרת פורטוגל, מייד-אין-אינגלנד או, פשוט: "ותירות, צד זה למעלה." אך הסוורים מלאי ההתרגשות קבעו בהחלטות: "זה יכול לבוא מג'הננום, אבל היקים הם ששיל-מו בעד זה."

מישחק מחבואים. ביום ראשון בבוקר, לאחר שא/ק אתרוג סיימה את מישחק-המחבואים שלה, הזמינה מישרת הנמל קבוצה של עיתונאים לסייר סביב האוניה, בסירת מוטור. עוזר מפקד המחוז, עמנואל ידידיה, הוביל את העיתונאים, כולו חייכני וידידותי. כשהורו העיתונאים לנמל, יצאו לסייר במחסנים וחיפשו אחר סימנים גרמניים. רק בקושי רב הם הצליחו למצוא כמה שקים של סודה קאוסטית, אשר עליהם הודבקה תווית אדומה-שחור. רה שנשאה את שם הפירמה השולחת. מחפשי התגליות הסנסציוניות נחלו אכי ובה רבה.

מצלמה, אכה... אחד הכתבים, שחיי פש משה מיוחד, למרות הכל, הסתבך בי סימטאות הצרות המקיפות את הנמל. בכל פינה ניצב שוטר, אחד מהם, אשר חש דותו נתערורר למראה חפץ שהיה תלוי על שכמו של העיתונאי, עצר אותו: "שלום חבר", אמר, "מה יש לך שם?"

"לא ראת בחייך מצלמה?" התפלא הי עיתונאי.

השוטר לא רצה להסתכן. "פתח אותה, אני רוצה לראות מה יש בפנים." העיר תונאי הגיש את המצלמה אל השוטר: "בבקשה, פתח אותה."

השוטר סירב. "זו מצלמה שלך, אתה צריך לפתוח אותה." כאשר נוכח לבסוף

העם

הגבול הרביעי
בשלושה צדדים מוקפת ישראל גבול יבשתי. גבול זה שתת דם. צעירים עבי-ריים ישבו על משלטים. חיבקי את נשקם. השינאה דיברה בלילה. קולה התערב בגניי-חות הגוססים.

בצידה הרביעי גובלת ישראל בים. בגבול זה דיברה השבוע האהבה. גם פה נשמעו אהות הפצועים. אולם פצועים אלה חיבי-קו זרועות מלחים ישראליים, שחשו לעז-רתם.

היו דרושים כוחות הטבע הנועמים, כדי להמחיש תמונה זו של אהות-עמים ביוון. האדמה רעדה והים רגש, עת יצאו אור-ניות-המילחמה הישראליות מנמל הבית.

אולם שום אדמה לא רעדה במרחב. הטבע שקט. החיים הושמדו והבתים מר-טטו בכוח אדם. הלבבות חדלו מזמן להת-רגש.

כמה מאות קילומטרים של ים מפריי-דים בין מיפרץ חיפה ומיצר קורנית. בין מלוח המלך-דייד ומיסגד עומר מפרידים כמה רבבות קילומטרים של שינאה.

שילומים

סערה לא קמה

תחוית מוגי-האוויר של העיתון חרות לא צדקה: שום סימן של סערה לא נראה שעה שא/ק אתרוג נכנסה לנמל יפו. סירה אחר סירה פרקו את מיטעני-השילומים הרא-שון, ללא כל הפרעה.

בנו. אחרי זלילת כמה שלגונים, שהם חור בבנות העיקרית של דניאל, ותרועמת מה על כך ששלחו לו מונית במקום גיפ, הופיע הפסנתרן הצעיר יחד עם התזיר מורת. התוצאה כמעט הממה את הקהל.

באר, שוברט, מוצרט ותבריהם היש-ראליים צורפו עם הופעה זו סופית לשו-רות הגדנ"ע.

הווי

קשה עורך

בקבוצת גבע בימה אגודת הרווקים מישפט פומבי על חברה יאיר, שנשא לאשה צעירה מעין-חרוד, דנה אותו לעז-נש חמור: שאשתו תהיה תלויה על צווא-רו עד צאת נשמתו.

הקאפיטאני

בתל-אביב פורסמה בעיתון הארץ מודעה בזו הלשון: "3 חדרים לוקוס למכירה על-יד כיכר דיוניגוף (בבית משותף), 9200 ל"י, כניסה מיידית — רק לחברי הס-תדרות."

חונכת הבית

ברמלה פרצו גנבים לתוך בית-כלא העו-מד להיפתח בימים הקרובים, וגנבו מן המחסן כלי-עבודה.

חו המוקם

בבני-ברק גרמה השבוע לתדהמה התגי-לית, כי על השטח בו הונחה בשעתה אבן-הפינה לאוניברסיטה הדתית בראילון, עמדה לפני שנתיים מיכלאה לגידול חזי-רים.

אנשים

עם שובו של שר-הפנים, ישראל (הבולדור) רוקח, ממחלה קצרה ישר לתוך משבר הענייות (ואיום בהתפטרות). בירך אותו יוסף (הפטיש) שפרינצק: "אני שמח לברך את הישר על שיכול לה-זור מענייני חפנים של הפרט לענייני הפנים של הכלל!"

פחות אדיב היה ח"כ מפ"ם עטור שערות השיבה, אהרון ציזלינג, שעה שהכנסת דנה על הארכת תוקפן של תקנות ההגנה, האוסרות את המיסחר בזהב, אשר למעשה אינו מופעלות כלל. הצעת ציז-לינג: לקרוא לחוק בשם "חוק להארכת חוסר תוקף התקנות", או "חוק חאכי באלאש".

קריין קול ישראל, מיכאל אוהר, ששימש כקריין המדור העיברי בקול אמריקה עד לפירוקו, חזר מארצות-הברית ונתקל בקושי מוסיקאי: הוא הביא עימו 200 תקליטים ארכיבינג, ואין לו מושג כיצד יצליח להוציאם מן המכס.

* ביטוי ערבי שגור, שפירושו דיבורים בעלמא.

הספינה הקטנה ישראלה, שיצאה מנמל תל-אביב כדי להקיף את העולם, בחסות מערכת העולם הזה, הגיעה לאר-טליה, אחרי שביקרה ברודוס וביוון. חמישה מחברי-הצוות צולמו בידי איש-הצוות הישרי.